

Til Sivilombudet

Anmodning om vurdering av vedtak fattet av Statsforvalteren i Vestfold og Telemark 16.02.2024 i klagesak vedrørende hyttebygging i Sørskogen F15-3 ved Mølen i Larvik kommune.

Vedlagt oversendes Statsforvalterens vedtak og vår klage av 4.10.2023 på Larvik kommunestyres vedtak om omgjøring av Sørskogen F15-3 fra LNF-område til område for fritidsbebyggelse. Våre tillegg til klagen datert henholdsvis 20.12.2023 og 1.02.2024, vedlegges også. I tillegg til vår klage er det innkommet ytterligere 15 klager, blant annet fra naturvernorganisasjoner som Naturvernforeningen i Larvik, Ornitologisk stasjon Mølen og Botanisk forening i Larvik. Disse vil selvsagt kunne oversendes hvis det er ønskelig.

Vi mener at klagen i liten grad er realitetsbehandlet fordi Statsforvalteren henviser til begrensningene i Forvaltningslovens § 34, 2. ledd.

Vi mener at Statsforvalteren her har en for snever tilnærming til hvilken adgang Statsforvalter har til å overprøve kommunens anvendelse av det frie skjønn. At det skal legges «stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøvingen av det frie skjønn», betyr ikke at Statsforvalteren er avskåret fra å foreta overprøving.

Det er svært gode grunner til å foreta en slik overprøving i den foreliggende sak:

- For det første er vedtaket svært omstridt lokalt. Da saken første gang ble behandlet i Planutvalget 14.02.2023, ble planforslaget avvist med 6 mot 3 stemmer, på grunn av områdets sårbarhet. Vedtaket ble påklaget av utbygger for behandling i kommunestyret. I møtet 22.03.2023 opphevet kommunestyret med 21 mot 20 stemmer planutvalgets vedtak. Da det aktuelle forslaget ble behandlet i Planutvalget 29.08.2023 og i Formannskapet 6.09.2023, var det flertall i begge organer som stemte mot planforslaget før det altså fikk flertall i kommunestyremøtet 13.09.2023.

Dessuten har det vært et betydelig lokalt engasjement mot denne utbyggingen. Ved høringen innkom 75 negative høringsinnspill, svært mange av disse fra lokale personer og naturvernorganisasjoner.

At vedtaket er så omstridt lokalt, bør være et argument for at Statsforvalteren kan overprøve kommunens anvendelse av det frie skjønn.

- Det bør også vektlegges at Kommunedirektøren anerkjenner de miljømessige innsigelsene i sin innstilling til Kommunestyret 13.09.2023, og at konklusjonen om tillatelse til bygging av 6 hytter synes presset utifra vissheten om det politiske flertall og i mindre grad med grunnlag i en faglig vurdering.

- Det bør vektlegges at utbyggingen er i et område nær Mølen i umiddelbar nærhet til Nevlungstranda naturreservat og Mølen fuglefredningsområde. Området er svært populært for mange også fra andre kommuner, både dagsturister, hytteeiere og campingturister. Med blant annet sitt helt spesielle og sårbare fugleliv er dette et særlig viktig område med tanke på naturmangfold. Med hensyn til rekreasjon, friluftsliv, fugleliv og øvrig naturmangfold har området ikke bare lokal, men også regional og nasjonal verdi.
- Mye taler for at hensynet til miljøet er et nasjonalt hensyn som bør vektlegges i større grad enn hensynet til kommunalt selvstyre. Behandlingen av miljøspørsmål i den enkelte kommune påvirker jo landet som helhet. Ved behandlingen i forvaltningslovutvalget oppsto en diskusjon om terskelen «stor vekt» var for høy. Utvalgets leder Backer og medlemmet Solli mente at en så høy terskel kan gå ut over nasjonale mål, for eksempel på miljøområdet. De påpekte i denne sammenheng at det er en utfordring i det norske samfunnet i dag å ta vare på naturmiljøet, og at det er viktig at en klageordning er egnet til å oppfylle denne oppgaven.
- Det er et selvstendig poeng hvordan denne saken er blitt behandlet. Saken ble fremmet i kommunestyremøtet 6.10.2021 av gruppeleder for KrF, Olaf Holm, nærmest som et benkeforslag. Denne saken var ikke behandlet i Formannskapet, det vil si at området ikke var blant de områder som ble inntatt i kommuneplanen. Holms poeng var at dette var siste sjanse til å ta området inn i kommuneplanen, og hvis dette var feil, ville Statsforvalteren stoppe det. Holms forslag ble vedtatt med 21 mot 20 stemmer. Men Statsforvalteren trakk under tvil sin innsigelse, av hensyn til lokaldemokratiet, men frarådet hyttebygging utifra en faglig vurdering. Senere i den politiske behandlingen har spesielt Høyre benyttet forutsigbarhet som argument for å stemme for utbyggingsprosjektet. Måten saken ble behandlet på i vedtaket av 6.10.2021 har også hatt betydning for den reelle høringen i saken. Fordi kommunedirektørens innstilling til kommunestyret var at området ikke skulle tas inn i kommuneplanen av miljømessige grunner, hadde lokalbefolkningen ingen foranledning til å engasjere seg. Da saken kom til høring etter vedtaket 22.03.2023 kom det som nevnt 75 innspill mot utbyggingen.
- Den samfunnsmessige interesseavveining som er foretatt, er vanskelig å forstå fordi argumentene mot prosjektet, særlig de naturmessige, i betydelig grad er anerkjent. Det er på den annen side svært få argumenter for prosjektet utover grunneier og utbyggers økonomiske interesser.
- Selv om det aktuelle området er relativt lite, er det mange andre grunneiere i nærområdet som har spilt inn sine områder, og som vil gjøre det på nytt med henvisning til denne saken.
- Den gradvise nedbyggingen av naturen i Norge har vært tema for et omfattende dokumentasjonsarbeid på nrk.no og i en serie på NRK TV («Oppsynsmannen»). Her

har man vist at summen av små og store utbygginger vedtatt lokalt innebærer en massiv nedbygging av natur. Dette har åpenbart påvirket opinionens holdning til slike saker og skapt en bevissthet om hvordan slike saker blir behandlet og vedtatt, og om konsekvensene av de mange utbyggingene.

- Dosent Fredrik Holth, ved NMBU, hadde et innlegg på nrk.no, 22.02.2024. Hans poeng er at det har vært gitt føringer som skal begrense Statsforvalterens kontroll og overprøving av lokale vedtak som ikke er hjemlet i Stortingets vedtak. Holths innlegg vedlegges. I innlegget fremkommer det blant annet at domstolene og Sivilombudet har vært tydelige på at andre myndigheter, med andre ord Statsforvalteren har anledning til å gripe inn i saker der natur bygges ned når nasjonale og regionale interesser står på spill. Holth henviser også til at Riksrevisjonen i 2019 advarte mot å begrense fagmyndighetenes adgang til å protestere. Holth henviser dessuten til direktør Adele Matheson Mestad ved Norges institusjon for menneskerettigheter. Hun mener at nedbyggingen av natur som har skjedd - og skjer, kan være i strid med Grunnlovens §112. Holth mener at denne praksisen burde vært behandlet av kontroll- og konstitusjonskomitéen. Men fordi det er ulike regjeringer som har stått for denne praksisen, er det lite sannsynlig at saken vil bli behandlet der.

På bakgrunn av ovenstående argumenter ber vi om at Sivilombudet vurderer denne saken.

Nesodden/Oslo/Nevlunghavn, 25.2.2024

Esben Leifsen, tlf. 930 49 705. e-mail: esben.leifsen@nmbu.no

Odd Erik Haakonsen, tlf. 922 49 001, e-mail: advoeh@icloud.com

Ottar Haugen, tlf. 915 46 695, e-mail: ottarha@outlook.com

Vedlegg:

- Vedlegg 1: Statsforvalterens vedtak av 16.02.2024.
- Vedlegg 2: Vår klage av 4.10.2023 på Larvik kommunestyres vedtak om omgjøring av Sørskogen F15-3 fra LNF-område til område for fritidsbebyggelse.
- Vedlegg 3, 4 og 5: Våre tillegg til klagen datert henholdsvis 18.10. 23, 20.12.2023 og 1.02.2024.
- Vedlegg 6: Dosent Fredrik Holth, NMBU, innlegg på nrk.no, 22.02.2024 (<https://www.nrk.no/dokumentar/mener-regjeringen-kunne-reddet-naturen-over-natta-1.16706236>)
- Vedlegg 7: Kart over planlagt utbyggingsområde (F15-3 Sørskogen).
- Vedlegg 8: Oppslag i Østlandsposten 3.12.22.
- Vedlegg 9: Transkribert utdrag fra Kommunestyremøte i Larvik 6.10.21.
- Vedlegg 10: Brev fra advokat, Kjersti Klaastad Svendsen til Larvik kommune, 30.9.21.